

Richtlijnen Cameratoezicht

versie 1.0

Versiebeheer:

Versie	Datum	Door	Wijzigingen
0.1	April 2022	AM IA	Eerste opzet
0.2	April 2022	PO	Wijzigingen
0.3	Mei	PO /AM IA	Wijzigingen
0.4	Juni	PO /AM IA	Wijzigingen
0.5	Juli	PO	Geen wijzigingen door JZ
0.6	Augustus	PO	Wijzigingen input FG
0.7	November	PO	Wijzigingen input Stadspanel Data
1.0	Mei 2023	PO	Definitief

Casenummer

Nummer	Datum	Door	Bijzonderheden
1187443		PO	

In beheer bij

Afdeling	Team	Datum	Bijzonderheden
Informatiemanagement	PIT	Juli 2022	

Bronnen

- Beleidsregels Cameratoezicht Autoriteit Persoonsgegevens, 2016
- [Informatie van de Autoriteit Persoonsgegevens](#)
- Richtsnoeren 3/2019 inzake de verwerking van persoonsgegevens door middel van Videoapparatuur, European Data Protection Board, 29 januari 2020

Inhoudsopgave

GEBRUIKTE AFKORTINGEN	4
INLEIDING	5
IN- EN EXTERNE AFSTEMMING	5
1. DOEL RICHTLIJNEN	5
2. SCHEMATISCH OVERZICHT VORMEN VAN CAMERATOEZICHT	6
3. CAMERATOEZICHT VERANTWOORDELIJKHEID GEMEENTE (INGEZET)	8
3.1 HANDHAVING OPENBARE ORDE.....	8
3.2 DIGITALE VERKEERSHANDHAVING	8
3.3 VERKEERSONDERZOEK.....	8
3.4 ZAAKBESCHERMING GEMEENTELIJKE GEBOUWEN EN EIGENDOMMEN.....	9
3.5 BODYCAM'S.....	9
4. CAMERATOEZICHT VERANTWOORDELIJKHEID GEMEENTE (NIET INGEZET)	9
4.1 HANDHAVEN MILIEUZONES	9
4.2 PARKEERHANDHAVING SCANAUTO'S	10
5. PUBLIEK-PRIVAATRECHTELIJKE SAMENWERKING (NIET INGEZET).....	10
5.1 EEN VOORBEELD TER ILLUSTRATIE	10
6. CAMERATOEZICHT DOOR DERDEN EN VERANTWOORDELIJKHEID DERDEN	10
6.1 ZAAKBESCHERMING DOOR PRIVATE PARTIJ	10
6.2 PARTICULIER GEBRUIK	11
6.3 CAMERATOEZICHT DOOR OPSPORINGSDIENSTEN.....	11
6.4 PUBLIEK- PRIVAATRECHTELIJKE SAMENWERKING.....	12
7. VOORWAARDEN CAMERATOEZICHT	12
1. STEL VAST WIE DE VERWERKINGSVERANTWOORDELIJKE IS.....	12
2. STEL VAST OF SPRAKE IS VAN EEN PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING	12
3. BEPAAL DE DOELEINDEN VAN DE INZET VAN EEN CAMERA	12
4. STEL VAST OF EEN DPIA AAN DE ORDE IS	13
5. STEL VAST OP WELKE GRONDSLAG EEN CAMERA WORDT INGEZET	14
6. STEL VAST WELK SOORT CAMERA OF SOFTWARETECHNIEK NODIG IS.	14
7. STEL VAST HOE DE BEELDEN ADEQUAAT BEVEILIGD WORDEN.	14
8. BEPAAL OF SPRAKE IS VAN EEN VERWERKER(SOVEREENKOMST)	15
9. STEL VAST DAT DE BEELDEN NIET LANGER DAN STRIKT NOODZAKELIJK WORDEN BEWAARD	15
10. CAMERATOEZICHT IS KENBAAR EN TRANSPARANT	15
11. DE BETROKKENE KAN ZIJN RECHTEN KAN UITOEFENEN	15
12. CAMERATOEZICHT WORDT OPGENOMEN IN HET REGISTER VAN DE VERWERKINGSACTIVITEITEN	16
8. TOEZICHT EN HANDHAVING CAMERATOEZICHT	16

Gebruikte afkortingen

AM IA	Afdelingsmanager Interne Advisering
ANPR	Automatic Number Plate Recognition
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
DPIA	Data Protection Impact Assessment
EDPB	European Data Protection Board
FG	Functionaris Gegevensbescherming
JZ	Juridische Zaken
OM	Openbaar Ministerie
PIT	Privacy Informatieveiligheid Team
PO	Privacy Officer
RDW	Rijksdienst voor het Wegverkeer
Wpg	Wet politiegegevens

Inleiding

Cameragebruik komt in veel verschillende vormen voor. Zo heeft de burgemeester cameratoezicht ingezet ter handhaving van de openbare orde in het centrum en stationsgebied in Hilversum. Een ander voorbeeld is het inzetten van camera's bij verkeersonderzoek of het handhaven van parkeerbeleid. Deze vormen van cameratoezicht zijn allemaal op basis van een publiekrechtelijke taak van de gemeente. Maar bewakingscamera's kunnen ook worden ingezet zonder dat deze vallen onder een publiekrechtelijke taak. Dit is een vorm van cameratoezicht waarbij de gemeente Hilversum handelt als een privaatrechtelijk rechtspersoon. Bijvoorbeeld bij het gebruik van bodycams door de buitengewoon opsporingsambtenaren, bewakingscamera's aan de gemeentelijke gebouwen, bewakingscamera's in en om gemeentelijke parkeergarages en bewakingscamera's ten behoeve van de dynamische binnenstadafsluiting.

Niet alleen de gemeente gebruikt camera's. Ook andere overheidsorganisaties of private partijen kunnen cameratoezicht inzetten. Denk aan Rijkswaterstaat of organisaties in het openbaar vervoer. Of aan camera's bij tankstations, geldautomaten, juweliers of (horeca)ondernemers die gebouwen, eigendommen, personeel en bezoekers beschermen. Maar ook opsporingsdiensten kunnen cameratoezicht instellen, zoals Automatic Number Plate Recognition (ANPR). Daarnaast kunnen private partijen samenwerken met publieke partijen voor de inzet van cameratoezicht. Op dit moment participeert de Gemeente Hilversum niet in een dergelijke samenwerkingsverband.

Met cameratoezicht kan door middel van bewegend beeld persoonsgegevens worden verwerkt. Dat betekent dat de organisatie of private partij (de verwerkingsverantwoordelijke) moet voldoen aan de wettelijke eisen rondom gegevensbescherming. De belangrijkste zijn de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)¹ en de Wet politiegegevens (Wpg).

In- en externe afstemming

De Uitvoeringsregels en Richtlijnen zijn getoetst en afgestemd met Team Juridische Zaken, Inkoop en Subsidies. Aan het Stadspanel Data zijn de Richtlijnen voorgelegd en is feedback grotendeels overgenomen. Ook zijn de documenten voorgelegd aan de Functionaris Gegevensbescherming (FG). Naar aanleiding hiervan heeft de FG een advies opgesteld (hierna: FG-advies). In dit advies worden aanbevelingen gedaan over het gebruik van camera's. Het FG-advies is bijgevoegd als bijlage

1. Doel richtlijnen

Deze richtlijn is opgesteld naar aanleiding van eerdere vragen over cameratoezicht in de gemeente Hilversum, zoals aangegeven in de collegebrief van 2 december 2021.

Het doel van de richtlijn is om duidelijkheid te verschaffen over de wet- en regelgeving over verschillende soorten van cameratoezicht en de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente hierin. Met deze richtlijnen wordt uitgelegd wat de spelregels zijn bij de inzet van cameratoezicht door de gemeente in de openbare ruimte, op privéterrein of in een publiek-private samenwerking. Tot slot geven de richtlijnen ook weer welke vormen cameratoezicht er zijn die buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen.

Samenhang Uitvoeringsregels cameratoezicht handhaving openbare orde

Cameratoezicht dat door de burgemeester ter handhaving van de openbare orde wordt ingezet, is nader uitgewerkt in de *Uitvoeringsregels Cameratoezicht handhaving openbare orde*. Voor de verwerking van persoonsgegevens bij deze vorm van cameratoezicht geldt een specifiek juridisch kader, waaronder de Wet politiegegevens en de Gemeentewet. Daarom zijn hier aparte uitvoeringsregels voor opgesteld.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

2. Schematisch overzicht vormen van cameratoezicht²

Cameratoezicht verantwoordelijkheid gemeente (ingezet)				
Vorm	Doeleinden	Besluit inzet camera's	Verwerkings verantwoordelijke voor beelden	Wet- en regelgeving
Publiekrechtelijk cameratoezicht	Handhaving openbare orde zoals in het centrum en stationsgebied	Burgemeester; raad verleent burgemeester de bevoegdheid	Korpschef politie	Wet politiegegevens Gemeentewet Algemene Plaatselijke Verordening.
Publiekrechtelijk cameratoezicht	Digitale verkeershandhaving bijv. bij de geslotenverklaring van de Mussenstraat	College van B en W Parket Centrale Verwerking Openbaar Ministerie	College van B en W College Procureurs-Generaal	Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens Wegenverkeerswet 1994 Besluit Administratieve Bepalingen inzake het wegverkeer Wet Mulder Beleidskader digitale handhaving geslotenverklaringen en voetgangersgebieden, Openbaar Ministerie
Publiekrechtelijk cameratoezicht	Verkeersonderzoek door middel van <i>Slimme verkeersregelinstallaties (i-VRI's /ANPR)</i> bijv. op de Snelliuslaan en Joh. Geradtsweg.	College van B en W	College van B en W	Algemene Verordening Gegevensbescherming Wegenverkeerswet 1994 Besluit Administratieve Bepalingen inzake het wegverkeer
Privaatrechtelijk cameratoezicht	Zaakbescherming van gemeentelijke gebouwen, eigendommen, personeel en bezoekers van bijv. - Raadhuis, Stads kantoor, Wilhelminastraat - dynamische binnenstad afsluiting - opvanglocatie Heuvellaan 50	College van B en W als privaatrechtelijke rechtshandeling	College van B en W	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Privaatrechtelijke cameratoezicht	Persoonsbeveiliging van buitengewoon opsporingsambtenaren door middel van bodycams.	College van B en W als privaatrechtelijke rechtshandeling	College van B en W	Algemene Verordening Gegevensbescherming

² Deze opsomming geeft een indicatie welke vormen van cameratoezicht kan worden ingezet en is niet limitatief.

Cameratoezicht verantwoordelijkheid gemeente (niet ingezet)				
Vorm	Doeleinden	Besluit inzet camera's	Verwerkingsverantwoordelijke voor beelden	Wet- en regelgeving
Publiekrechtelijk cameratoezicht	Handhaven milieuzones	College van B en W	College van B en W	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Publiekrechtelijk cameratoezicht	Parkeerhandhaving met behulp van scanauto's	College van B en W	College van B en W	Algemene Verordening Gegevensbescherming

Publiek-privaatrechtelijke samenwerking (niet ingezet)				
Vorm	Doeleinden	Besluit inzet camera's	Verwerkingsverantwoordelijke voor beelden	Wet- en regelgeving
Publiek-privaatrechtelijk samenwerking	Handhaving openbare orde (gemeente) en zaakbescherming van gebouwen, eigendommen, personeel en bezoekers (private partijen).	Burgemeester; raad verleent burgemeester de bevoegdheid en private partijen	Korpschef politie en private partijen afzonderlijk van elkaar Gescheiden opslag.	Wet politiegegevens Gemeentewet Algemene Plaatselijke Verordening Algemene Verordening Gegevensbescherming

Cameratoezicht door derden en verantwoordelijkheid derden ³				
Vorm	Doeleinden	Besluit inzet camera's	Verwerkingsverantwoordelijke voor beelden	Wet- en regelgeving
Privaatrechtelijk cameratoezicht	Zaakbescherming van gebouwen, eigendommen, personeel en bezoekers.	Private partij	Private partij	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Particulier cameragebruik	Bescherming eigendommen en bezittingen.	Particulier	Particulier	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Cameratoezicht opsporingsdienst en	Dreigende ordeverstoringen bij rellen Verkeersveiligheid, verkeershandhaving Opsporing van criminaliteit Stelselmatige observatie Hulpverlenende taak politie	Politie en OM	Korpschef politie /OM	O.a. Politiewet Wetboek van Strafvordering Wet politiegegevens, Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens Wegenverkeerswet 1994
Publiek-privaatrechtelijke samenwerking	Opsporing en vervolging bijv. door de inzet van ANPR en Zaakbescherming van gebouwen,	Opsporingsdiensten en private partijen	Korpschef politie/ OM en private partijen afzonderlijk van elkaar	O.a. Politiewet Wet Politiegegevens Wetboek van Strafvordering Algemene Verordening Gegevensbescherming

³ Deze vorm van cameratoezicht valt buiten de scope van de richtlijnen en is als voorbeeld ter illustratie opgenomen.

	eigendommen, personeel en bezoekers		Gescheiden opslag.	
--	--	--	--------------------	--

3. Cameratoezicht verantwoordelijkheid gemeente (ingezet)

In dit hoofdstuk een toelichting op de verschillende vormen van cameratoezicht die door de gemeente wordt ingezet. Dat betekent niet dat automatisch een bestuursorgaan van de gemeente de verwerkingsverantwoordelijke is voor de persoonsgegevens die met de beelden tot stand komen.

3.1 Handhaving openbare orde

De gemeente mag camera's ophangen om toezicht te houden op openbare plaatsen ter handhaving van de openbare orde. Dit is cameratoezicht in de openbare ruimte. Dat wil zeggen een ruimte die in beginsel voor iedereen toegankelijk is en waar voor een groot deel het publieke leven zicht afspeelt. De meeste openbare ruimtes bevinden zich in de open lucht, maar ook vrij toegankelijke overheidsgebouwen en publieke instellingen kunnen tot de openbare ruimte worden gerekend. Bij cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde neemt de burgemeester hiertoe een besluit, nadat de raad hem daar de bevoegdheid voor heeft verleend op basis van artikel 151c Gemeentewet. Sinds 4 oktober 2012 wordt in Hilversum gemeentelijk cameratoezicht ingezet voor toezicht en handhaving van de openbare orde in het uitgaansgebied. Dat is het centrum, het stationsgebied en toegangs- en vluchtroutes. Dit cameratoezicht wordt periodiek geëvalueerd om te bezien of het nog noodzakelijk is en naar behoren functioneert.

De inzet van cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde kent zijn grondslag in artikel 151c en 172 Gemeentewet en artikel 2.8.1 van de Algemene Plaatselijke verordening (APV). De burgemeester is verantwoordelijk voor de inzet van het cameratoezicht in de openbare ruimte. De verwerking van de beelden zijn politiegegevens in de zin van de Wet politiegegevens (Wpg) en de korpschef van de politie is de verwerkingsverantwoordelijke voor de persoonsgegevens. De korpschef moet zorgen dat wordt voldaan aan de eisen van de Wpg. Voor de inzet van cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde gelden de *Uitvoeringsregels cameratoezicht openbare orde*. Hierin is onder meer het afwegingskader beschreven onder welke voorwaarden cameratoezicht voor dit specifieke doel mag worden ingezet.

3.2 Digitale verkeershandhaving

Gemeenten kunnen ook handhaven op kleine verkeersovertredingen, zoals het negeren van geslotenverklaringen en rijden in voetgangersgebieden. Dit wordt bijvoorbeeld ingezet op de Mussenstraat. De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) kunnen handhaven voor hieraan gerelateerde overtredingen. Digitale verkeershandhaving kent zijn grondslag uit onder meer de Wegenverkeerswet 1994, het Besluit Administratieve bepalingen inzake het wegverkeer en de wet Mulder. Om de kwaliteit van de handhaving door middel van cameratoezicht te waarborgen, moet worden voldaan aan de voorwaarden die zijn beschreven in beleidskader "Digitale handhaving geslotenverklaringen en voetgangersgebieden" van het Openbaar Ministerie, augustus 2018.

3.3 Verkeersonderzoek

Ook kan de gemeente camera's ophangen in het kader van verkeersonderzoek. In specifieke wetgeving, zoals de Wegenverkeerswet, is bepaald dat Automatic Number Plate Recognition (ANPR) tijdelijk ingezet mag worden om de doorstroming van het verkeer te meten en heeft daarmee een publiekrechtelijke taak. Deze vorm van verkeersonderzoek is bijvoorbeeld ingezet op de Snelliuslaan en de Joh. Geradtsweg. Dit verkeersonderzoek wordt momenteel niet meer toegepast.

Bij het schrijven van de richtlijnen wordt in kaart gebracht in hoeverre monitoring van doorstroming van verkeer op de buitenring Noord door middel van camera's kan worden gedaan. De mogelijke inzet hiervan wordt door middel van een Data Protection Impact Assessment (DPIA) getoetst.

3.4 Zaakbescherming gemeentelijke gebouwen en eigendommen

De gemeente heeft cameratoezicht ingezet om haar gebouwen, terreinen, bezoekers en personeel te beveiligen door middel van cameratoezicht. Het cameratoezicht vindt dan ook plaats op het privé terrein van de gemeente. Het hoofddoel van dit toezicht is altijd zaakbescherming en is privaatrechtelijk cameratoezicht waarop de AVG van toepassing is. Voordat wordt overgegaan op deze vorm van cameratoezicht moet altijd een belangenafweging worden gemaakt op basis van artikel 6, lid 1, onder f, AVG. Zo moet deze vorm van cameratoezicht in verhouding staan tot de ernst van de situatie en niet door andere, minder ingrijpende, maatregelen worden vervangen. Daarnaast moet het cameratoezicht bestaan uit een pakket van maatregelen. Bijvoorbeeld betere verlichting, extra surveillance, toegangspoorten, slagbomen etc. Dezelfde regels zijn ook van toepassing, zoals is beschreven onder paragraaf 6.1. *Zaakbescherming door private partij*. De gemeente mag de camerabeelden niet langer bewaren dan noodzakelijk is. De richtlijn hiervoor is maximaal 4 weken. Maar is er een incident vastgelegd, zoals diefstal? Dan mogen de betreffende beelden worden bewaard tot dit incident is afgehandeld.

In het Reglement Cameratoezicht installaties Binnenstad Hilversum 2021 is toegelicht hoe aan deze voorwaarden wordt voldaan. Hiermee is de gemeente Hilversum transparant.

3.5 Bodycams

Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) in Hilversum kunnen te maken krijgen met agressieve en gewelddadige burgers. Om hun veiligheid en gevoel van veiligheid te vergroten, maakt de bodycam onderdeel uit van de uitrusting van de boa. Deze vorm van cameratoezicht wordt enkel ingezet ter beveiliging van het personeel. Pas op het moment dat een burger agressief of gewelddadig wordt richting een boa, wordt na waarschuwing, de situatie gefilmd met de bodycam.

Het college van B en W is verwerkingsverantwoordelijke voor de persoonsgegevens die met de bodycams tot stand komen. De inzet van de bodycams kent zijn grondslag in het gerechtvaardigde belang (artikel 6, lid 1, onder f, AVG). Op de inzet van de bodycam is onder meer een DPIA toegepast, aan de Ondernemingsraad voorgelegd en is een privacyverklaring⁴ gepubliceerd.

4. Cameratoezicht verantwoordelijkheid gemeente (niet ingezet)

In dit hoofdstuk een toelichting op de verschillende vormen van cameratoezicht die door de gemeente kan worden ingezet, maar (vooral) nog niet operationeel is.

4.1 Handhaven milieuzones

Handhaving is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Boa's kunnen door middel van camera's controleren of de verkeersregels voor milieuzones worden opgevolgd. Deze camera's kunnen automatisch nummerplaten herkennen door een foto van het kenteken te koppelen aan het kentekenregister van de RDW. Voor deze vorm van toezicht gelden het beleidskader "*Digitale handhaving geslotenverklaringen en voetgangersgebieden*" van het Openbaar Ministerie, augustus 2018.

Hilversum kent op dit moment geen milieuzones en cameratoezicht vindt voor dit doel daarom niet plaats.

⁴ <https://hilversum.nl/privacyverklaring-bodycams>

4.2 Parkeerhandhaving scanauto's

Een scanauto onder verantwoordelijkheid van de gemeente scant kentekens en controleert of parkeergeld is betaald. De scanauto maakt een scan van het kenteken en beelden van de situatie. Daarna volgt een automatische controle in het Nationaal Parkeer Register of parkeergeld betaald is. De scanauto kan ook worden ingezet voor onderzoek naar parkeerdruk of het in kaart brengen van beschikbare parkeerruimte. De inzet van een scanauto voor parkeerhandhaving is in Hilversum nog niet aan de orde. De keuze hiertoe speelt eerst na het volledig invoeren van digitaal kenteken-parkeren.

5. Publiek-privaatrechtelijke samenwerking (niet ingezet)

Indien de gemeente wil samenwerken met private partijen om de veiligheid door middel van cameratoezicht te vergoten, kan er een vorm van publiek-private samenwerking ontstaan. Bepaald moet dan worden of er een gemeentelijk belang en verantwoordelijkheid is. Dat is volgens de Functionaris Gegevensbescherming (FG) al snel aan de orde. In Hilversum vindt deze vorm van publiek-private samenwerking niet plaats.

5.1 Een voorbeeld ter illustratie

Camerabewaking handhaving openbare orde (gemeente) en zaakbescherming (private partij)

De beveiliging van een bedrijventerrein is in handen van een stichting. Deze stichting heeft camera's opgehangen ter beveiliging van haar bedrijventerrein. Op dit bedrijventerrein is ook sprake van wanordelijkheden die de openbare orde verstoren, zoals samenscholing, geluidsoverlast, scheld- en vechtpartijen, bedreigende taal en vandalisme. Daarom wordt door de burgemeester een besluit (in de zin van artikel 151c Gemeentewet) genomen om in datzelfde gebied cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde in te zetten en de openbare weg te filmen. In dit geval is zowel het regime van de AVG, Gemeentewet en de Wpg van toepassing.

Er zijn twee verwerkingsverantwoordelijken:

- de stichting in de zin van de AVG
- korpschef van de politie in de zin van de Wpg.

Afspraken over de verantwoordelijkheid van de gemeente, politie en van de stichting dienen schriftelijk te worden vastgelegd. De camerabeelden van de bedrijven en ander particulieren zijn persoonsgegevens in de zin van de AVG en vallen onder de verantwoordelijkheid van de stichting. De camerabeelden die worden verwerkt in opdracht van de burgemeester zijn politiegegevens, waarop de Wpg van toepassing is. De korpschef van de politie is de verwerkingsverantwoordelijke voor deze gegevens. De twee soorten camerabeelden moeten daarom gescheiden worden verwerkt, omdat onder andere de toegangsrechten tot de beelden afwijken.

Indien overgegaan wordt tot een publiek-private samenwerking worden de *Uitvoeringsregels cameratoezicht handhaving openbare orde* gevolgd.

6. Cameratoezicht door derden en verantwoordelijkheid derden

Hieronder een toelichting welke meest voorkomende vormen van cameratoezicht door derden kunnen worden ingezet en waar deze derden zelf verantwoordelijk voor zijn.

6.1 Zaakbescherming door private partij

Ondernemers en bedrijven (hierna: private partijen) kunnen ervoor kiezen om hun privé-eigendommen (gebouwen, terreinen) bezoekers en personeel te beveiligen door middel van cameratoezicht. In principe dient het cameratoezicht beperkt te blijven tot het eigen terrein van het betreffende bedrijf. Wanneer het in beeld brengen van de openbare ruimte *onvermijdelijk* is voor de beveiliging van personen en goederen die aan hun zorg zijn toevertrouwd, mag dat worden gefilmd.

Cameratoezicht in de openbare ruimte in het belang van de handhaving van de openbare orde is, zoals gezegd, *uitsluitend* voorbehouden aan de burgemeester in de zin van artikel 151c en 172 Gemeentewet.

Private partijen kunnen ervoor kiezen om het toezicht te melden bij 'Camera in Beeld' van de politie. Dan wil echter niet automatisch zeggen dat het cameratoezicht is toegestaan. Ook in dat geval moet het toezicht worden voldaan de beginselen van de AVG. De camera moet dus goed worden afgesteld en is de verantwoordelijkheid van de private partij.

De grondslag voor privaatrechtelijk cameratoezicht is het gerechtvaardigde belang (artikel 6, lid 1, onder f, AVG). Dat betekent dat de belangen van de private partij om zijn zaak te beschermen moeten worden afgewogen tegen de inbreuk van de persoonlijke levenssfeer van werknemers, klanten en bezoekers. Ook mag het cameratoezicht niet op zichzelf staan. Het moet onderdeel zijn van een totaalpakket aan maatregelen (de noodzakelijkheidstoets).

Het gebruik maken van cameratoezicht door een private partij behoeft geen goedkeuring vooraf van de gemeente. De toetsing in hoeverre de inzet van die camera's voldoet aan de beginselen van de AVG is voorbehouden aan de Autoriteit persoonsgegevens.

6.2 Particulier gebruik

Ook particulieren, zoals inwoners kunnen camera's gebruiken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan dashcams, slimme deurbellen, mobiele telefoons en drones. Beelden die met behulp van deze camera's worden opgenomen, kunnen door opsporingsdiensten in het kader van een strafrechtelijk onderzoek worden opgevraagd. Een zorgvuldig gebruik van dergelijke camera's is echter een verantwoordelijkheid van de particulier. Zo moet de particulier de camera zo instellen dat alleen de bezittingen van de particulier filmt en niet de openbare weg of het huis en de tuin van de buren. De gemeente houdt hier geen toezicht en handhaving op. Dat is aan de Autoriteit Persoonsgegevens om te toetsen of particulier cameragebruik voldoet aan de AVG. Bij de AP kunnen inwoners terecht voor informatie over de inzet van particulier cameragebruik. Zie hiertoe de [website AP particulier cameragebruik](#). Bij eventuele klachten of zorgen kan ook bij de AP melding worden gedaan over ongewenste vide opnames via [klacht melden](#) bij de AP.

6.3 Cameratoezicht door opsporingsdiensten

Opsporingsdiensten zoals politie en OM kunnen verschillende vormen van 'cameratoezicht' inzetten voor verschillende doeleinden. Bijvoorbeeld laserguns bij verkeerscontroles om de snelheid vast te stellen of camera's voor kentekenplaatherkenning (ANPR). De politie kan cameratoezicht inzetten op grond van artikel 3 van de Politiewet en het Wetboek van Strafvordering, als daarvoor een concrete aanleiding bestaat.

Een bijzondere vorm van camera's die voor opsporing kunnen worden gebruikt, is de inzet van ANPR. Deze camera scant kentekens van voorbijrijdende voertuigen. De gelezen kentekens worden vergeleken met een referentiebestand in een computersysteem. Een referentiebestand is een lijst met kentekens van bijvoorbeeld gestolen auto's of die op naam staan van personen die worden gezocht, boetes open hebben staan of om andere redenen bij de politie bekend zijn. Deze vorm van inzet van camera's valt altijd onder de verantwoordelijkheid van justitie op grond van artikel 126jj Wetboek van Strafvordering.

NB: ongeacht doel en vorm van het cameratoezicht bestaat de mogelijkheid dat op basis van een vordering van de Officier van Justitie camerabeelden kunnen worden gevorderd in het kader van een strafrechtelijk onderzoek.

6.4 Publiek- privaatrechtelijke samenwerking

Ook tussen opsporingsdiensten en private partijen kan een publiek-privaatrechtelijk samenwerking ontstaan. Zo kan op een plaatselijke bedrijventerreinen ondernemers voor hun eigen terrein beveiligingscamera's hebben. De politie surveilleren er en kunnen eigen (ANPR)- camera's inzetten om criminaliteit op te sporen.

Indien het nodig is dat ook in dit gebied cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde moet worden ingezet, wordt de gemeente onderdeel van de samenwerking. In dat geval is een besluit van de burgemeester nodig, in de zin van artikel 151c Gemeentewet en worden de *Uitvoeringsregels cameratoezicht handhaving openbare orde* gevolgd.

7. Voorwaarden cameratoezicht

In aanvulling op het Privacy Beleid 2020-2024⁵ zijn deze voorwaarden van toepassing indien cameratoezicht door de gemeente wordt inzet. Als cameratoezicht wordt ingezet door de gemeente dan worden de voorwaarden gevolgd, zoals in dit hoofdstuk zijn beschreven.

Op cameratoezicht die door de burgemeester ter handhaving van de openbare orde wordt ingezet, zijn de *Uitvoeringsregels cameratoezicht openbare orde* van toepassing.

1. Stel vast wie de verwerkingsverantwoordelijke is

De verwerkingsverantwoordelijke is die partij die - alleen of samen met anderen - beslist wat het doel en de middelen van het cameratoezicht zijn. Bijvoorbeeld het college van B en W die cameratoezicht wil instellen ter beveiliging van de bezoekers en goederen van de gemeentelijke gebouwen. In sommige gevallen is wettelijk bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijk is. Bijvoorbeeld bij cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde is in de Gemeentewet bepaald dat de korpschef van de politie de verwerkingsverantwoordelijke is voor de persoonsgegevens die door middel van de beelden worden verwerkt. Als cameratoezicht wordt ingezet ter beveiliging van gemeentelijke eigendommen, gebouwen, personeel en bezoekers of bij het inzetten van camera's ten behoeve van verkeersonderzoeken is het college van B en W de verwerkingsverantwoordelijke.

2. Stel vast of sprake is van een publiek-private samenwerking

Als de gemeente met private partijen gaat samenwerken, wordt getoetst of sprake is van een publiek-private samenwerking. Bepaald moet dan worden of er een gemeentelijk belang en verantwoordelijkheid is. Dat is volgens de Functionaris Gegevensbescherming (FG) al snel aan de orde. Indien sprake is van een publiek-private samenwerking - hoe breed of hoe smal deze dan ook is - worden schriftelijke afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden. In ieder geval heeft de gemeente een voorlichtende rol. Bijvoorbeeld dat het cameratoezicht niet mag strekken tot het filmen van de openbare ruimte als dat niet onvermijdelijk is en dat de Autoriteit Persoonsgegevens de toezichthouder is op het cameratoezicht die door de private partij wordt ingezet.

Verder worden schriftelijke afspraken gemaakt over de toegang en de gescheiden opslag van de beelden als ook cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde wordt ingezet. Daarmee wordt duidelijk waar de scheiding van de verantwoordelijkheden liggen. De *Uitvoeringsregels cameratoezicht handhaving van de openbare orde* worden gevolgd als cameratoezicht voor dit doel t.b.v. de samenwerking wordt ingezet.

3. Bepaal de doeleinden van de inzet van een camera

Benoem expliciet de hoofd- en neven doelen van het cameratoezicht, zodat er geen twijfel bestaat waarvoor een camera wordt ingezet. Voor de gemeente is de inzet van camera's voor publiekrechtelijke doeleinden

⁵ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/gmb-2020-79660.html>

altijd gerelateerd aan de wettelijke taak. Bijvoorbeeld voor het uitvoeren van verkeersonderzoek op basis van de Wegenverkeerswet 1994.

Een ander doel kan zijn de beveiliging van personen, gebouwen, terreinen, zaken en productieprocessen die aan de zorg van de verantwoordelijke zijn toevertrouwd. Dit kan zowel gelden voor private partijen als voor overheidsorganisaties.

In de meeste gevallen heeft cameratoezicht ook als doel om bij aangifte van diefstal, braak of vernieling de beelden te verstrekken aan de politie, zodat de beelden kunnen worden gebruikt om de daders op te sporen of schade af te wikkelen. Ook kunnen beelden worden opgevraagd door middel van een vordering van het Openbaar Ministerie (OM) in het kader van een opsporingsonderzoek.

Doelbinding (verdere verwerking)

Persoonsgegevens die door middel van het cameratoezicht worden verkregen mogen niet worden gebruikt voor andere onverenigbare doelen. Bijvoorbeeld door medewerkers aan te spreken op hun functioneren op basis van beelden van beveiligingscamera's. Het gebruik van beelden van beveiligingscamera's van gemeentelijke gebouwen voor het controleren van het functioneren van werknemers is onverenigbaar met het oorspronkelijke doel. Zo is er geen enkele verwantschap met het doel van de cameraobservaties, namelijk het waarborgen van de veiligheid van de klant, werknemers en het voorkomen van braak en diefstal. Samen met de privacy officer wordt bepaald of sprake is van verenigbaarheid en eventueel ter advies aan de FG voorgelegd.

4. Stel vast of een DPIA aan de orde is

Het instellen van cameratoezicht vereist een zorgvuldige voorbereiding. Voorafgaand aan de inzet van het cameratoezicht wordt getoetst of een Data Protection Impact Assessment (DPIA) verplicht is. Met een DPIA worden vooraf mogelijke privacy risico's in kaart gebracht en beheersmaatregelen getroffen om deze risico's weg te nemen of te beperken. Hierdoor kan de verantwoordelijke de negatieve gevolgen die het cameratoezicht met zich mee kunnen brengen voor de betrokkene, maar ook voor hemzelf, zo veel mogelijk beperken.

Deze toetsing vindt plaats aan de hand van het Besluit inzake lijst van verwerkingen van persoonsgegevens waarvoor een DPIA verplicht is, van de Autoriteit Persoonsgegevens⁶. Bij cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde is een DPIA verplicht en ook de politie aan zet voor de uitvoering hiervan. De gemeente en de politie dienen dit samen uit te voeren - gelet op de onderlinge verhoudingen. Voor de overige vormen van gemeentelijk cameratoezicht wordt samen met de privacy officer in kaart gebracht of een DPIA nodig is.

Betrek stadspanel data bij uitvoering van een DPIA

Om een volledig beeld van de impact van het beoogde cameratoezicht te krijgen waar de gemeente een verantwoordelijkheid in heeft, is de mening van de betrokkene of zijn vertegenwoordiger nodig. Dat is wettelijk bepaald in artikel 39, lid 5, AVG. Cameratoezicht toepassingen kunnen van invloed zijn voor de burger in de openbare ruimte. Daarom wordt in de gemeente Hilversum bij in de inzet van cameratoezicht in de publieke ruimte het Stadspanel Data betrokken, bijvoorbeeld bij de inzet van de bodycams en bij verkeersonderzoeken. Samen met de privacy officer wordt bepaald in hoeverre het stadspanel betrokken moet worden.

⁶ <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/data-protection-impact-assessment-dpia#voor-welke-soorten-verwerkingen-is-het-uitvoeren-van-een-dpia-verplicht-6667>

5. Stel vast op welke grondslag een camera wordt ingezet

De verwerking van persoonsgegevens door middel van een camera mag alleen plaatsvinden indien daar een grondslag in de zin van AVG aanwezig is. Artikel 6 AVG noemt zes grondslagen. Voor de inzet van cameratoezicht door de gemeente is dat of de uitvoering van een publiekrechtelijke taak (artikel 6, lid 1, onder e, AVG) of een gerechtvaardigd belang (artikel 6, lid 1, onder f, AVG). De publiekrechtelijke taak kan bijvoorbeeld blijken uit de Wegenverkeerswet 1994 waarin is bepaald dat verkeersonderzoek met behulp van camera's een taak van de gemeente is, voor bijvoorbeeld de inzet van de bodycams is dat het gerechtvaardigde belang.

Stel vast dat de inzet van cameratoezicht noodzakelijk is

Naast de grondslag moet de inzet van een camera noodzakelijk zijn om de gestelde doeleinden te kunnen realiseren. Hierbij moeten de belangen van de betrokkene worden meegewogen ten opzichte van het gerechtvaardigde belang van de organisatie. Op deze belangen mag namelijk geen onevenredige inbreuk worden gemaakt op de persoonlijke levenssfeer in verhouding tot de gestelde doeleinden (proportionaliteit). Als de doeleinden bovendien op een andere wijze kunnen worden verwezenlijkt die minder nadelig is voor de betrokkene, dan is het betreffende cameratoezicht niet toegestaan (subsidiariteit). Bijvoorbeeld omdat zaakbescherming ook bereikt kan worden met een slagboom of extra surveillance. Ook moet de noodzaak het gehele verwerkingsproces aanwezig zijn. Dat betekent dat de verwerkingsverantwoordelijke regelmatig moet evalueren of het cameratoezicht nog steeds noodzakelijk is, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een DPIA.

Voorbeeld noodzakelijk

Op een gemeentelijke parkeerplaats worden 's nachts vaak auto's vernield. De gemeentelijke parkeerplaatshouder heeft reeds een hek om de parkeerplaats geplaatst, extra verlichting aangebracht en een beveiligingsbeambte laten surveilleren. Deze maatregelen blijken echter onvoldoende. Daarom wordt besloten tot het inzetten van cameratoezicht. Deze camera's staan alleen aan gedurende de nachtelijke uren. Hiermee is de proportionaliteit en subsidiariteit aangetoond.

6. Stel vast welk soort camera of softwaretechniek nodig is.

De ene camera of softwaretechniek kan een grotere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maken dan de andere. Ook hierbij moeten de belangen van de betrokkenen worden meegewogen (proportionaliteit en subsidiariteit). Drones en mobiele camera's maken een grotere inbreuk op de privacy dan nagelvaste /statische camera's. Daarnaast dien rekening te worden gehouden met het bereik van de camera. De techniek moet het mogelijk maken dat de doeleinden van het cameratoezicht wordt bereikt. Bij zaakbescherming is het dus niet de bedoeling dat de camera's de gehele openbare ruimte kan filmen.

7. Stel vast hoe de beelden adequaat beveiligd worden.

Maak voor de informatiebeveiliging gebruik van algemeen geaccepteerde beveiligingsstandaarden, bijvoorbeeld versleuteling middels encryptie. Controleer vervolgens periodiek of de beveiligingsmaatregelen daadwerkelijk zijn getroffen en worden nageleefd. Bepaal hierbij wie toegang heeft tot de beelden. Dit is afhankelijk van de functie en de aard van de gegevens en de doeleinden van het cameratoezicht. Hieronder kunnen ook de mensen vallen die onderhoudswerkzaamheden van de camera-installatie verrichten. De activiteiten die met de beelden worden uitgevoerd dienen te worden gelogd, evenals pogingen van anderen om ongeautoriseerd toegang te krijgen. Evalueer tevens periodiek, bijvoorbeeld door een DPIA of de getroffen beveiligingsmaatregelen (technisch en organisatorisch) nog voldoende zijn. Waar nodig worden de beveiligingsmaatregelen aangepast.

Voorbeeld onvoldoende beveiliging:

IP-camera's maken gebruik van het Internet-Protocol om camerabeelden te streamen via internet. Indien de toegangsbeveiliging tot deze camerabeelden niet goed is geregeld, is het mogelijk dat eenieder de beelden via internet kan bekijken (hetgeen een datalek is). Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn ingeval het standaardwachtwoord van de camera, zoals is ingesteld door de fabrik, niet wordt gewijzigd.

8. Bepaal of sprake is van een verwerker(sovereenkomst)

Een verwerker is degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen (artikel 4, onder 8, AVG). Daar waar een hiërarchische verhouding tot de verantwoordelijke staat, is sprake van (intern) beheer. De verwerker heeft nooit zeggenschap over de gegevens. Hij maakt dus geen beslissingen over het gebruik van de gegevens, de verstrekking aan derden, de duur van de opslag et cetera. Indien de verantwoordelijke een verwerker inschakelt, dan moeten schriftelijke afspraken in een zogenoemde verwerkersovereenkomst worden vastgelegd.

Voorbeeld verwerker

Bijvoorbeeld de gemeente hangt die camera's op ter beveiliging van het gemeentelijke gebouw, eigendommen en personeel. De gemeente laat de beelden uitkijken door een extern bedrijf en moet een verwerkersovereenkomst laten ondertekenen waarin expliciet is opgenomen wat dit externe bedrijf met de camerabeelden mag doen.

9. Stel vast dat de beelden niet langer dan strikt noodzakelijk worden bewaard

In het algemeen geldt dat gegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwerkingsdoeleinden. Voor cameratoezicht ten behoeve van privaatrechtelijke doeleinden noemt de AVG geen specifiek bewaartermijn. De Autoriteit Persoonsgegevens geeft als richtlijn maximaal vier weken, dan wel tot een geconstateerd incident is afgehandeld. Uiteraard zullen er ook gevallen zijn dat de beelden niet langer bewaard hoeven te worden dan de maximale bewaartermijn. In dat geval moeten ze eerder vernietigd worden.

10. Cameratoezicht is kenbaar en transparant

Het adequaat informeren van de betrokkenen over de inzet van cameratoezicht is een belangrijk instrument om de gegevensverwerking transparant te maken. Bijvoorbeeld door bij de ingang van een gemeentelijk gebouw een duidelijk bord te plaatsen met een symbool van een camera. Onderzocht wordt in hoeverre rekening gehouden kan worden met visueel beperkten. Op een bedrijventerrein moet ook duidelijk zijn aangegeven wie de verantwoordelijke is voor het cameratoezicht. Cameratoezicht ter handhaving van de openbare orde wordt kenbaar gemaakt door middel van borden aan de randen van het cameragebied. Verder wordt de betrokkene geïnformeerd door reglementen en protocollen over de inzet van cameratoezicht dat wordt gepubliceerd. De camera's die door de gemeente in de openbare ruimte wordt ingezet, wordt daarnaast opgenomen in het camera- en sensorregister.

11. De betrokkene kan zijn rechten kan uitoefenen

De betrokkenen hebben diverse rechten jegens de verantwoordelijke die camerabeelden van hen maakt. Zo hebben de betrokkenen bijvoorbeeld recht op inzage van hun persoonsgegevens en kunnen zij de verantwoordelijke in bepaalde gevallen verzoeken om hun gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen. De van toepassing zijnde wettelijke regelingen kunnen hierover nadere regels stellen. Bijvoorbeeld als een inwoner inzage wil hebben in de camerabeelden die ter handhaving van de openbare orde worden ingezet, dient hij zijn verzoek aan de politie te richten.

Inwoners met vragen en klachten over gemeentelijk cameratoezicht kunnen terecht bij de Functionaris Gegevensbescherming via fg@hilversum.nl of bij de privacy officer via privacy@hilversum.nl.

12. Cameratoezicht wordt opgenomen in het register van de verwerkingsactiviteiten

Van belang is dat het cameratoezicht wordt opgenomen in het register van de verwerkingsactiviteiten (hierna: register). Het register is in beheer bij het Privacy en Informatieveiligheid Team (PIT) en de verwerking wordt dan ook aan het PIT gemeld via privacy@hilversum.nl.

8. Toezicht en handhaving cameratoezicht

De Functionaris Gegevensbescherming (FG) is de toezichthouder van cameratoezicht die onder verantwoordelijkheid van de gemeente wordt ingezet. Bijvoorbeeld bij de inzet van de bodycams of bij zaakbescherming van de gemeentelijke gebouwen of indien sprake is van een publiek-private samenwerking.

De burgmeester is bevoegd om overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, te beletten of te beëindigen (artikel 172, lid 2, Gemeentewet). Zo kan de burgmeester optreden ingeval de bepalingen van de APV worden overtreden door inzet van het cameratoezicht door private organisaties als de openbare ruimte te veel wordt gefilmd. De burgemeester heeft echter geen actieve handhavingsplicht. Dat is altijd aan de AP.

Daar waar het gaat om gebruik van camera's door derden, is het niet de Gemeente die toeziet op de juiste naleving van de Avg en eventueel handhavend optreedt. Dat is voorbehouden aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Bij AP kan een klacht worden ingediend, indien men van mening is dat cameratoezicht in overtreding met wet- en regelgeving wordt ingezet⁷. Zij kan handhavend optreden in geval van overtreding van de wet- en regelgeving waar overheden, bedrijven en instellingen zich aan moeten houden. De AP kan een boete opleggen van maximaal 20 miljoen euro of 4% van de wereldwijde jaaromzet als dit cijfer hoger is.

⁷ <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/gebruik-uw-privacyrechten/klacht-melden-bij-de-ap>